

Reformationsåret jubileum

Publicerat den 5 februari, 2017

Jubileumsår

Året 2017 innebär många jubiléer och här i St Sigfrids husförsamling kommer vi att välja ut några att uppmärksamma. Vi börjar på en gång med reformationsjubileet (500 år sedan 1517-10-31)

Luther, död eller levande

Året 2000 kom skådespelaren Per Ragnar ut med boken Luther död eller levande. Hade det varit en fråga, hade jag svarat "död" skrev en av bokresencenterna, för vem bryr sig om Luther nu för tiden? Inte ärkebiskopen och tydligen inte någon annan av biskoparna heller. Kanske var resencenten lite för pessimistisk i sin tro att Luther var helt bortglömd, men delvis äre det väl rätt att för teologer är han inte den som har det största inflytandet numera. Däremot på folk i allmänhet! Per Ragnar inledde jubiléumsåret i Karlstad domkyrka med att teckna bilden av slavdrivaren Luther, som sitter på axeln på de flesta av oss och manar oss att arbeta mer, ta större ansvar och få mera gjort. Kort sagt en stressens främsta företrädare. Vilhelm Moberg visar i sin bok Din stund på jorden hur svenskar växer upp med prestationskraven. Från Luther kommer de emellertid inte. Vad hade han att säga då om den mänskliga existensen? Jo: Var inte ensam ofta. Träffa folk, umgås, prata om vad som händer i Venedig eller annat onyttigt. Spela, dans och sjung – det låter som dagens råd om hur utbrändhet ska undvikas! Det finns visserligen böcker på svenska som hävdar att den som inte mår så bra behöver be, men den versionen ligger ganska långt ifrån det tyska Lutherska originalet som säger att den som känner sig nere behöver njuta av en god öl och förlusta sig med sin partner! Förhoppningsvis tar femhundraårsjubileet död på en sträng, trist lutherbild och ersätter den med verklighetens gladlynte livsnjutare med glimten i ögat!

Per Ragnar turnerar under året och är tillbaka i Karlstad i oktober, då med en nytryckt utgåva av sin bok. Luther är i högsta grad levande!

Reformationsåret jubileum del 2

Publicerat den 5 februari, 2017

Luther, då och nu

Det var inför allhelgonahelgen 1517 som Martin Luther spikade upp sina teser för att inbjuda till en offentlig diskussion om Kyrkans hälsotillstånd.

Vad det handlade om, illustrerat av bilden på sidoaltaret i Västerstrands kyrka i Karlstad, tagen vid allhelgona (men 2015,) var egentligen centrum för de kristnas uppmärksamhet.

Skulle det vara hon eller Han, kyrkan eller Kristus, helgonen eller Korset?

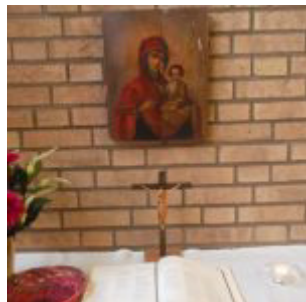
I Västerstrands kyrka fortsatte reformationsjubileumsfirandet i Karlstad en söndagkväll i början av februari. Prästen Olav Traulssen berättade mer om Martin Luthers liv än om hans teologi.

Den unge Martin växte upp med sin samtids bild av en sträng Gud, en domare. "Du kommer att få igen allt du har gjort" ringde i hans öron mellan åskknallarna sommaren innan han skulle fylla 22. Det var bara det att han hade ju inte gjort något ännu! Han hade inga goda gärningar att visa upp för Gud, om han skulle omkomma av ovädret. Han var intresserad, inte redo att dö ännu. Ett hastigt utropat löfte att bli munk, om Gud räddade hans liv, ledde honom till ett kloster, till Bibeln, till upptäckten att Gud inte alls var arg på honom – och till kollisionen mot sin egen tids kyrka. Något han villigt gick in i efter att ha fått se vem Gud verkligen är.

Helt motsatt mot kyrkans bild av en Gud som ville ha (människors goda gärningar) levde Martin Luther resten av sitt liv med en Gud som ger. Martin fick en underbar hustru i Katarina von Bora, som skötte det stora hushållet, och med henne sex barn. Han älskade musik, spelade gärna och sjöng ofta. Han skrev mängder av psalmer till skojiga melodier som var lätta att lära sig.

Vad skulle Luther vilja säga till oss idag? Förutom sitt ogillande över att ha fått ge namn åt en kyrkoinriktning och ha splittrat Kristi Enda Kyrka, skulle han göra upp med våra tendenser att alltid leva i framtiden:

–"Du har bara ett liv, du har det nu, och Gud vill att du ska leva det till fullo!"

Reformationsåret jubileum del 3

Publicerat den 12 mars, 2017

Piazza di Martin Lutero

Teologo Tedesco della Riforma (1483 – 1546)

På kartan är det cikelrunt, det torg i Rom som förra året tillägnades reformatorn Martin Luthers minne. I själva verket dominerar det av en stor åttkantig bassäng med en fontän i mitten. Bara ett stenkast från Colluseum i parken Colle Oppio är det raka motsatsen till det vanliga i Rom; snabb brusande trafik, kryllande turishopar, buller och liv och rörelse. Istället råder vila och stillhet

Det är Sjundedags-Adventisterna i staden vi har att tacka för att Luther har ett eget torg i Rom. De har ägnat många år att göra drömmen om att hedra hans minne verklig. Platsen tycks vald av den gudomliga försynen. Friden är som sagt påtaglig. Den åttkantiga stora bassängen påminner om symbolik från den fornkyrkans tid som Luther ville återvända till, bort ifrån det han såg som medeltidens teologiska nymodigheter. I åttkanten möter himmelens fyra vindar jordens fyra hörn; Gud möter människa.

Luthers torg ligger ovanpå ruiner av det enorma palats Nero lät bygga, han som i sina trädgårdar brände kristna som facklor efter att ha anklagat dem för den stora branden i Rom i juli år 64. På sidorna står två dricksvattenfontäner märkta A VI; Alexander VI, som var en av de mest korrupta av alla påvar, en verklig sinnebild för reformationens nödvändighet med sina älskarinnor och många illegitima barn.

Tysk teolog under reformationen kallas Luther enligt skylten på hans torg. Anmärkningsvärt vänligt i en romersk-katolsk miljö där Luther är bannlyst, fredlös heretiker sedan 1520. Ska detta tolkas som att relationerna kristna emellan håller på att tina upp lite?

Piazza di Martin Lutero

Reformationsåret jubileum del 4

Publicerat den 19 mars, 2017

Professorsfrun i Wittenberg

Hon föddes kanske 1499, det var inte så viktigt att skriva ner allting då. Tidigt blev hon föräldralös och inte alltför fattiga släktingar betalade för att hon skulle få en fin uppfostran.

Femtonhundralets fina flickor fick ofta sin utbildning i något kloster, där de lärde sig allt som behövdes i ett stort hushåll och dessutom skriva, räkna, läsa och tala latin. Fin flicka var hon ju, fattig men adlig, fröken von Bora. Ensam utan föräldrar var det ingen som skulle se till att hon blev gift, så hon bestämde sig för att stanna i klostret och gav sina löften om fattigdom, kyskhet och lydnad. Om inte 95 teser kommit emellan hade hon väl stannat där i hela sitt liv och vi hade aldrig hört talas om syster Katarina.

Reformationen kom, emellertid, och lutherska skrifter smugglades in i klostren och lästes i all tysthet av både ordenssystrar och bröder. Katarina tillhörde snart Luthers anhängare och samman med några fler systrar ville hon lämna klostret. Året 1521 hade Luther försvarat sin teologi inför kejsar Karl V under riksdagen i Worms, men inte fått något gehör för den. På hemväg från Worms, motsagd och fredlös försvann Luther och systrarna i klostret trodde han blivit mördad. Tänk deras glädje då de senare fått reda på att det var Sachsens furste Fredrik som gömt undan Luther och att han ägnat tiden åt att översätta Bibeln till Tyska.

Systrarna skrev till Wittenberg och hur det nu var, kom det en dag en flakvagn med sjungande silltunnor längs vägen mot Sachsens huvudstad. Väl framme blev de flesta gifta, många med teologistudenterna vid universitetet och kom att lägga grunden till en helt ny yrkesgrupp, prästfruarna. Katarina, som var praktiskt lagd, bestämde sig för att det var professor Martin hon ville ha och hennes frieri bestod i en redogörelse för hur allt i det stora hushållet skulle bli bättre. Efter att de gift sig 1525 genomförde Katarina sina projekt och såg till att familj, gäster och inneboende studenter hade allt de behövde. Det sägs att hon gick upp kl 4 varje morgon för att hinna med allt.

Två decennier av lyckligt äktenskap fick de tillsammans, trots tidens hårdhet. Sex barn föddes, tre av varje sort, men en dotter dog årsgammal och den andra bara tretton år gammal. År 1546 fick Katarina bud om att hennes man blivit hastigt sjuk under en resa. Han han inte hem och efter det var Katarina von Bora änka. Utan profersorslön var ekonomin svag, ett krig bröt ut och familjen tvingades fly från Wittenberg. De kom tillbaka till ett hus i ruiner och fick börja återställa sina liv själva. Några år senare fick de än en gång lämna staden, denna gång på grund av Pesten. Den gången var Katarinas avresa hennes sista. En trafikolycka under flykt undan sjukdom skadade henne för svårt. Hon dog 1552.

(Ur monolog av Katarina von Bora, fru professor Martin Luther i Karlstad den 8 mars 2017).

Dessa artiklar är skrivna av f. Peter Albertsson.